

Esthetiek in orthodontie

Naar een voordracht gehouden tijdens de najaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen op 2 oktober 1992 te Utrecht.

DE SMIT A. Esthetiek in orthodontie. Ned Tijdschr Tandheelkd 1993; 100: 458.

1 Inleiding

De esthetische waardering van gelaatsvormen varieert per cultuur. In de oude Egyptische kunst viel de nadruk op het gebied van de lippen. Later werden neus en kin meer prominent afgebeeld. Tijdens de Renaissance werd met de dimensies van het gelaat analytisch geëxperimenteerd en werden harmonieuze, morfologische wetmatigheden vastgelegd. Deze vormden de grondslag voor hedendaags ontwikkelde hulplijnen, die worden gebruikt als esthetisch succesvol behandelingsdoel.

2 Gelaatsesthetiek

De indeling volgens Angle kan op het gelaatsprofiel worden toegepast. Bij het Klasse I-profiel loopt het onderste derdedeel van het gelaat evenwijdig aan de verticale referentiehulplijn. Klasse II- en -III-profielen wijken daar, in tegengestelde richtingen, van af. Een Klasse II-profiel suggereert zwakte, Klasse III daarentegen stoerheid, en een open mond gebrek aan intellectuele begaafdheid.

Meer gedetailleerd bestaat er aandacht voor de profiellijn, waarvan belangrijke elementen in tabel I zijn vermeld.

3 Profielveranderingen

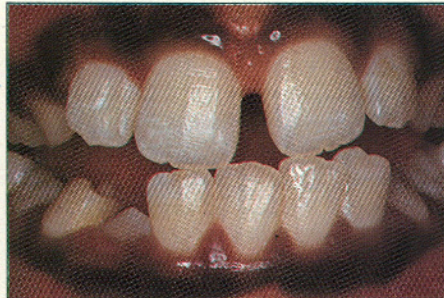
Omdat tijdens de groei de neus en kin meer ventraal komen te liggen dan het incisiefgebied, moet men terughoudend zijn bij dorsaalwaarts verplaatsen van de snijtanden. En omdat de lippen in verticale zin meer uitgroeien dan het onderliggende bot, kan een moeilijke lipsluiting spontaan herstellen.

Sluiting van diastemen werkt gunstig in een gelaat met vooruitstaande lippen. Bij ingevallen lippen vermijde men extracties en dienen diastemen prothetisch te worden opgevuld.

Correctie van een Klasse II normaliseert de liptrap, brengt de kin naar ventraal en

Tabel I. Elementen van de profiellijn.

Nasiolabiale hoek, beïnvloed door de positie der snijtanden
Interlabiale hoek, bij voorkeur 168°
Lippenpositie
Liptrap
Klasse I: bovenlip 2mm voor onderlip
Sulcus labiomentalis
Klasse II: diepe sulcus bij diepe beet
Klasse III: vlakke sulcus bij open beet

Afb. 1. Transversale kippingen dragen bij tot de esthetische kwaliteit van het centrale diasteem.

caudaal, vergroot de gelaatshoogte en vlakt de sulcus labiomentalis af. Desondanks blijft het gelaat soms ten dele het Klasse II aspect tonen.

Door correctie van een progene dwangbeet verdwijnt de omgekeerde liptrap snel en wordt het progene aspect gecorrigeerd.

Bij extreme afwijkingen worden eerst orthodontisch de dentale compensaties weggewerkt. Bij een Klasse III kan dat een omgekeerde saggitale overbeet vergroten. De profielafwijking wordt daarna chirurgisch aangepakt (zie bijdrage van Neyt hierna in dit nummer).

4 Kosmetische aspecten van orthodontische apparatuur

Men kan de apparatuur zo weinig mogelijk

A. de Smit, orthodontist

Trefwoorden: Orthodontie – Esthetiek

Adres: Prof. Dr. A. de Smit, Vrije Universiteit Brussel, Tandheelkundig Instituut MFOD, Laarbeeklaan 103, 1090 Brussel, België.

zichtbaar maken of juist leuk en opvallend. Bij *uitneembare* apparatuur is de labiale boog het meest storend; deze kan soms worden weggelaten.

Vaste apparatuur kan soms bij wijze van uitzondering alleen linguaal worden aangebracht. Het gebruik van plastic en porselein maken vestibulair apparatuur minder opvallend.

5 Gebitsesthetiek

Bij een Klasse II divisie 1-afwijking ervaart men meestal het uitstekende en de spitsheid van de boventandboog als storend. Divisie 2 valt op als de laterale snijtanden labiaalwaarts staan. Een milde Klasse III en de laterale binnenbeet worden zelden als storend ervaren, anders dus dan de ernstige Klasse III. Ook een bimaxillaire propositie wordt vaak niet als een probleem gezien. Een asymmetrische open beet (duimzugen) bij jonge kinderen wordt soms als 'sympathiek' ervaren. Een symmetrische open beet is op alle leeftijden weinig opvallend.

Een geroteerd element lijkt puntig, een linguale positie wekt de indruk dat het element ontbreekt. Door ventrale kipping in het bovenfront hangen de elementen als het ware uit de mond en transversale kippingen geven aanleiding tot diasteemvorming (afb. 1). Verticale niveaunderschillen vallen op als zij aanwezig zijn tussen de centrale snijtanden of bovenhoektanden.

6 Slot

Dentale en gingivale afwijkingen van anatomische aard kunnen ondanks orthodontische behandeling aanwezig blijven. Beslippen of parodontaal ingrijpen is dan geboden. Echter, uit klinische voorbeelden blijkt dat de orthodontische behandeling veel bij kan dragen aan de verbetering van de cosmetiek.